

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

I. Scholia in Constitutionem Concilii Lateranensis. II. Conservatorias
Ecclesiasticas quaest. 130. III. Conservatorum Laicorum materiam,
Tribunali viginti duûm virum Leod. adoptatam comprehendens

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684**

Quaestio 49. Quid si conservator causam coram se cœptam à se abdicet
remittatve, poteritne eandem reassumere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61908)

ubi DD. de offic. del. ita etiam in conservatoribus videtur mihi respondendum quorum omnis iurisdiclio & potestas à sancta sede uti & in delegatos derivatur, cap. 1. cap. fin. de offic. del. in 6. Veruntamen Ioannes Baptista Consetius, tract. de privileg. ordinum par. 2. Tit. 4. cap. 7. de offic. conservat. vers. praterea conservator, fol. 352. & cum eo VVamestus conf. 181. nu. 14. tom. 1. tit. de appellat. Censuit duplici ratione eos ad exhibitionem non teneri, tum quia ad universitatem causarum deputati ordinarijs equiparantur. Navar. conf. 3. de offic. deleg. late Fel. cap. quatiter & quando de accusat. Tum quia ex præcepto Concilij Tridentini suas facultates semel ordinariorum exhibuerunt sed ego arbitror tutius esse si dubitationis tollendæ gratia de hoc interpellati exhibeant, in eamque sententiam pederacito inclinant, Idem Ioannes Baptista Consetius, laudans extravagatam frequentes de iudicijs. Rationem ego adfero quia eiusmodi editio conservatori obesse non potest sed prodesse ei qui dudum semper esse id quo nobis nõ obesse at vero alijs prodesse potest. Idq; nisi malitiam aut subterfugij causa eiusmodi editio postularetur malus enim non est indulgendum Barib. l. in fundo ff. de Re. vindic. & in l. 1. ff. de aqua pluvia arcead. Menoch. de arbit. iur. lib. 2. cent. 2. casu 168.

QVÆSTIO QVADRAGESIMA NONA.

Quid si conservator causam coram se cceptam à se abdicet remittatve potestive eandem reassumere.

SUMMARIUM.

1. Delegatus deferendo appellationi causam à se abdicat. tentiam diffinitivam possit in integrum restituere.
2. Apostoli simbelisant cum remissione causa ad collegam. 8 Officialis Leodiensis adversus diffinitivas à se latus solet restitutionem concedere, & nu. 14. & 17.
3. Conservatores equiparantur ordinarijs. 7. 9. Quid si causa ad superiorem remittatur.
4. Ordinarius iurisdictionem à se non potest abdicare, & nu. 14.
5. Conservatores possunt adiri per modum quarels.
6. Delegatus principis an adversus sententiam diffinitivam possit in integrum restituere. 10 Quid si ad collegam.
11. Delegatus nuntij Apostolici an possit adversus sententiam sublationis clausula inhibitoria in integrum restituere.

- 12. Sententia non expectans aliam post se non potest revocari.
- 13. Interlocutoria committet a diffinitiva regulatur ad instar diffinitiva.
- 15. Differentia inter appellationem & restitutionem.
- 16. Appellatio ab Alex. dormitante ad ex- citatum.
- 18. Executor gratia beneficalis decretum
- 19. Item alij iudices si partes non contra- dicant.
- 20. Delegatus pronuntiando contra formam re- scripti potest iterum cognoscere.
- 21. Item a sententijs deserta appellationis & absolutionis ab instantia iudicij.
- 22. Item si error in sententia commissus sit.

Videtur quod non : sicut enim delegatus deferendo appellationi causam omnem & jurisdictionem a se adeo abdicare censetur ut ne quidem par- tium consensu sive nova commissione eandem reallumere non possit, cap. cum appellationibus de appellat. in 6. Late Lancelot. de attentatis part. 2. cap. 1. li- mit. nu. 72. & seqq. Milis in repert. verb. iudex deferendo fol. 244. Boer. decis. 72. num. 9. Gornel. Varre fol. tom. 3. cap. 13. nu. 32. Franc. cap. cum cessante nu. 14. ubi decis. num. 18. de Appell. Rebuff. l. quod iussit not. 1. nu. 81. de re iud. Rot. dec. 49. nu. 4. de appell. in nonis de Anon. de Anais dec. 68. nu. 2. Late Paris. cons. 106. nu. 2. cum seqq. vol. 4. Ita & vide- tur conservator jurisdictionem quam ad collegam remittendo dimisit recupera- re non posse symbolizat enim delatio quam facit iudex appellationi coram se in- terposita cum remissione cause ad collegam seu abdeatione jurisdictionis, Rot. dec. 13. num. 4. de offic. del. in nonis per cap. intinasti de appellat. uti & jurisdictionum delegatorum & conservatorum symbolum & analogiam habere ante hac osten- di supra quasi. 4. Verum licet iure ita obtineat ut delegatus deferendo aut remit- tendo abdicandove a se jurisdictionem eandem reallumere non possit nisi ei no- vo re scripto committatur. Rot. dec. 49. num. 4. aliud tamen in conservatoribus dispositum est ij. enim ad universitatem causarum deputati ordinarii comparan- tur uti tradit Ioann. Nevilanus cons. 35. num. 8. Ioannes Baptista Consetius de privi- legijs ordinum part. 2. tit. 4. de conservatoribus cap. 7. uti late alio in loco ostendi lib. 1. de iurisdict. ord. in exempt. 38.

Porro iuris est ordinarium a se jurisdictionem abdicare non posse. l. legatum ff. de offic. præsidi. cap. cum teneamur de appellat. ne amittere jurisdictionem quam ta- men amitteret delegatus. V. anes cap. cum cessasset 60. numer. 4. de appell. Bald. l. Præses C. Quomodo & quando l. legatum ff. de officio præsidi. proinde potest iurisdi- ctio accedente præsertim partium consensu aut tollerantia ad eum revolvi, Ro- ta ibidem. signanter vero quod conservatores sint ex ea specie iudicium qui pos- sunt per modum quærcelæ agiri. Marant. de ord. iud. par. 6. art. 2. in decisorys Franc. in disput. atione periorij. d. 2. num. 17. & 18. vol. Ocean. fol. 107. idem & in delegato prin-

principis speciali jure dispositum est cuius iurisdictione ante definitivam sententiam non expirat nec per eam functus dicitur officio antequam ea sit debite executioni demandata, *cap. in litteris de officio deleg. cap. querenti eod. tit. cap. si delegatus eap. fin. eod. in 6. cap. secundo de matrimonio contra. contra interdicit. Eccles. cap. cum te. neamur de appell. Ut proinde non absque iurium autoritibus Cumanus in l. adversus ff. si adversus rem indicatam & Boerius dec. 6. censuerit ejusmodi principis ad- veretur Castrensis l. adversus C. si advers. rem iud. & Abbas in cap. causa restitutionis num. 7. de integ. rest. Temperans tamen id in delegato ad universitatem cau- rum, late Fel. cap. qualiter de accusat. qualis est conservator ut & adversus suam dif- finitivam sententiam possit reponere quemadmodum & in vicario suo officiali E- piscopi alio in loco tradit Abbas in cap. ex litteris num. 11. in fin. de integ. rest. qua- ratione officialis nostri Leo. diensis quotannis restitutiones concedit adversus plu- rum sexcentas sententias definitivas a se latas nam & eiusmodi iudices potest ju- risdictione que fuerat abdicata revolvit, *Mito in Reper. verb. iudex deferendo Rota d. 13. de offic. del. in nonu. dec. 49. de appell. in nonis.**

9 Quid limita nisi iudex causam iurisdictionem remiserit ad superiorem: tunc enim iurisdictionem quam a se ita abdicavit non potest sine nova commissione reassumere. *Rota dec. 14. num. 5. de offic. del. in nonis.* quia a privatione ad habitum non datur regressus, §. quod autem ut DD. *insti. de capis dimunit. & l. homo li- ber. ff. de statu hominum.* Renuntiantique suis iuribus non est dandus ad ea regres- sus. *Cavalcan. de iur. 22. num. 70. part. 3.* Secus vero si ad collegam ut puta ra- tione supervenientis impedimenti vel alia quadam iusta ratione causam remi- sisset licet enim cessante suo impedimento non possit causam quam remisit re- assumere poterit tamen collega impedito vel ei remittente aut malitiose nolen- te procedere aliave ratione causam reassumere, *cap. cum in plures ubi Franc. num. 7. in fine de offic. deleg. in 6. Rota de 14. de offic. deleg. in nonis.* ut & potest si collega non acceptet aut si post acceptationem remittat *Rota d. num. 5. a privatione.* enim ad habitum datur regressus quando prior status non fuit omnino extinctus sed re- latus aut suspensus ut est iurisdictione suspensa ob impedimentum superveniens vel alia ex causa, *Preses loco a privat. ad habitum in fine argum. l. 1. ff. de Regul. iuru.*

10 Patet ergo hic propono quaestiuiculam non infrequentem nuper mihi com- municatam. Num delegatus nuntij Apostolici possit revocare seu restituere in inte- grum appellentem adversus hanc sententiam. Tollimus clausulam inhibitoriam re- mittentes pro ulteriore executione sententiae partes ad iudicem a quo. Videretur posse. Quia interlocutoria habens vim definitivae etiam per quam iu- dicialis officium finitur potest si ab ea interponatur appellatio per iudicem qui

gam

eam tunc revocari. Felin, cap. significantibus n. 2. de offic. deleg. Abb. cap. cum cessante
num. 12. de appellat.

At vero hac in hypothesi censui non posse. Ratio est quia per hanc sententiam
non modo finita fuit jurisdictio sed etiam remissa & revoluta ad judicem a quo
pro ulteriore executione quo casu non potest iudex qui ita decrevit sententiam su-
am revocare aut appellatorem in pristinum statum reponere, Abb. d. cap. cum cessante
num. 15. DD. cap. cum appellationibus eod. in 6. Abb. cap. significantibus de offic. deleg. Gui-
do sig. 904.

Ratio secunda est quia haec sententia non modo habet vim diffinitivae Marant. 12
de ord. iud. part. 6. in decisorijs acta 1. num. 42. Sed etiam non sperat aut expectat ali-
am post se quo casu etiam revocari non potest. Marant. ibid. num. 46. l. iudex postquam
l. cum queritur ff. de re iud.

Idque non obstante quod eidem clausulae adiecta sit inter locutoria sublatio-
nes clausulae inhibitoriae per quam non videtur omnia abdicata seu remissa iurisdic-
tione sed reservata quod ad punctum devolutionis licet non quod punctum sus-
pensionis. Tum quia interlocutoria commixta diffinitivae amittit naturam inter-
locutoriae regulaturque ad instar diffinitivae Marant. d. loco n. 37. & ideo quemad-
modum diffinitiva revocari non potest ita etiam nec eiusmodi interlocutoria diffi-
nitivae commixta. Mar. d. n. 37. Tum quia concurrentibus duabus causis vel qua-
sitibus praevaleat solent ea quae est potentior. l. cum queritur ubi DD. ff. de stat.
hom. qualis est diffinitiva sententia cum commixta est interlocutoria, DD. d. Leonu
queritur. Temperandum quod prius dixi est in ordinatio is enim iuxta Theoriam
Castrensis adversus n. 2. C. si adversus rem iudicatur, & in l. quod ius ff. de re iud.
& in l. pater in fin. ff. si quis ius dicenti non obtemperat. Bald. l. praes. C. quomodo &
quando Castr. l. 1. n. 2. C. ubi & apud quem. Potest etiam adversus diffinitivam a se
latam restituere appellatorem in integrum idque signanter ex officio eius nobili
Fel. c. qualiter n. 35. de accusat. in hoc enim differt restitutio ab appellatione quod
appellatio ad superiorem restitutio vero apud eundem qui gravavit possit inter-
poni. l. praes. ff. de minorib. vel a dormitante ad expectatum quemadmodum
de Philippo Macedone refert Budeus ad pandectas tit. de offic. praes. praetorio in
haec verba. Philippus Alexandri magni Pater cum causam Machete cognoscens
dormitare videretur non satis animadvertere quae ille pro suo iure diceret ad extre-
mum Machetam damnavit quo vociferante ac provocare se dicitante Philippus ita
percussus ad quem tandem inquit. Tum Machetas ad te ipsum, inquit, ubi fueris ex-
pectatus animumque advertere volueris.

Estque haec respondendi usus signanter a sententijs vim diffinitivae habentibus
non semel aut bis sed pluries valde frequens in Romana curia uti testatur ejus-
dem curiae celebris pragmaticus Antonius Massa Galelius ad formulam camera-
lis

- is obligationis par. 3. tit. reliqua de processu n. 28. & seqq. Vestrius in praxi Rom. lib. 7. a.
- 17 4. n. 6. per c. si à iudice de appell. in 6. c. ex literis ubi de rest. in integrum Solent que etiam ab omni hominum memoria ab officiali Leodiensi non sexcentarum vel sex nullenarum causarum iudice ordinario repositiones hæ ad versus sententias tam vim definitivæ habentes quam in ære definitivæ peti atque obtineri per not. Abbat. c. ex literis n. 11. in fine de Rest. in integrum.
- 18 Temperandum secundo in executore gratiæ beneficiæ qui licet se pronuntiet non esse executorem poterit nihilominus ejusmodi decretum revocare, Fel. d. cap. significantibus n. 3. de offi. deleg.
- 19 Temperandum tertio, Nisi delegatus parte tolerante revocaret sententiam vim habentem definitivæ, Fel. d. c. 3. vers. non obstat, Innoc. c. cum dilectus de Rescriptis. Multa enim partium taciturnitate tolerantur qui si ad iudicium revocarentur corruerent uti plenissima manu variorum exemptorum genere ostendit, Hieronimus Gonzalez de mensibus & alternat. Episcoporum § 56. nu. 4. usque 10. 8.
- 20 Temperandum 4. nisi delegatus pronuntiasset contra formam rescripti non tunc posset iterum cognoscere atque sententiam suam revocare. Felin. cap. in literis nu. 1. vers. tertio fallit de officio deleg. ubi etiam abbas Cardin. Clem. 1. quæst. 10. de re iud. Bald. & Salicetus l. si ut proponis C. quomodo & quando index Angel. & imol. l. iudex postquam ff. de re iudic. castr. l. cum querebatur ff. de re iudicata.
- 21 Temperandum quinto dummodo sententia habeat figuram sententiæ v. g. si condemnatur is qui nunquam fuit in iudicio nisi per procuratorem de cuius mandato non constat, Fel. d. cap. in literis nu. 2. vers. 6. limita similiter si eius sententia non sit lata in scriptis. Fel. d. loco.
- 22 Temperandum sexto, in sententia absolutoria ab instantia vel observatione iudicij aut declarationis defecte appellationis nam ab ejusmodi sententijs etiam delegatus potest restituere, Fel. d. cap. qualiter & quando nu. 3. 4. de accusat. spec. de officio iudicis §. deseruit vers. quod si opponens late Abb. cap. examinata nu. 22. de iudicij Innoc. cap. consultat in pr. de offic. del.
- Tum quod ejusmodi sententiæ vim tantum habeat interlocutoria, glo. Barth. & DD. lititia ff. de accusat. late Ioannes Bapt. Marchesonus in tract. de differentijs sententiarum.
- Tum quod perempta instantia iurisdictione delegata non pareat, glo. l. 1. ff. de iud. d. cap. qualiter num. 3. 4. fuitque quam pluries à sacro Romanæ rotæ auditoria ecclesium iudicem delegatum ad versus sententiam defectæ appellationis à se latam potest reponere licet eque ei de diligentis ac appellationis non defectæ doceri coram se possit in integrum restituere, Rota dec. 12. de appell. in novis dec. 42. de appell. in antiquis.
- 22 Temperandum septimo nisi delegatus sententiando errorem in facto commisset, Innoc. cap. 1. de Re iud. Abb. d. cap. qualiter & quando Barth. l. iudex postquam & castr. l. cum querebatur ff. de Re. lu. quæ tamen restricto, Felino non placuit in d. cap. qualiter & quando n. 45. & in d. c. in literis de offic. del.